

Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling

Zeist januari 2020

De meldcode is een stappenplan waarin staat hoe hulpverleners kindermishandeling signaleren en melden. Er wordt een afwegingskader in opgenomen waardoor de beslissing om al dan niet te melden bij Veilig Thuis ondersteund wordt en bovendien wordt de eigen hulpverlening erin betrokken.

Alle werknemers van de Stichtse Vrije School zijn verantwoordelijk voor een goede kwaliteit van dienstverlening aan leerlingen. Deze verantwoordelijk is zeker ook aan de orde in het geval van zorg voor leerlingen die (vermoedelijk) te maken hebben met huiselijk geweld en/of kindermishandeling. Van onze medewerkers wordt verwacht dat zij in alle contacten met leerlingen attent zijn op signalen die kunnen duiden op huiselijk geweld en kindermishandeling en dat zij effectief reageren op de signalen.

Om onze medewerkers te ondersteunen om de juiste wijze te handelen bij verdenking van huiselijk geweld of kindermishandeling volgt hieronder een stappenplan.

Stap 1 In kaart brengen van de signalen

Docent vermoedt of krijgt signalen van huiselijk geweld of kindermishandeling

- Breng de signalen die een vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling bevestigen of ontcrachten in kaart en leg deze vast in Magister. Wat heb je gezien, wat heb je gehoord, welke zorgen heb je ?
- Leg ook de contacten over de signalen vast, evenals de stappen die worden gezet en de besluiten die worden genomen.
- Beschrijf de signalen zo feitelijk mogelijk. Worden ook hypothesen en veronderstellingen vastgelegd, vermeld dan uitdrukkelijk dat het gaat om een hypothese of veronderstelling. Maak een vervolgaantekening als een hypothese of veronderstelling later wordt bevestigd of ontcracht.
- Vermeld de bron als er informatie van derden wordt vastgelegd.

Verantwoordelijkheid: docent, meestal de mentor

Stap 2 Collegiale consultatie en zo nodig raadplegen van Veilig Thuis

Docent bespreekt vermoedens met andere collega, mentor of teamleider en een deskundige collega: zorgcoördinator.

- Zorgcoördinator en orthopedagoog plegen onderlinge consultatie.

- Zorgcoördinator en/of orthopedagoog vragen zo nodig advies aan Veilig Thuis.
- Zorgcoördinator en/of orthopedagoog delen de uitkomst van de collegiale consultatie en/of het gegeven advies met de mentor en de teamleider.
- Dossier wordt overgedragen en verder bijgehouden door teamleider.

Verantwoordelijkheid: Verantwoordelijkheid van de docent wordt overgedragen aan de deskundigen en leidinggevende/teamleider. Teamleider is verantwoordelijk voor notitie dossier. Deskundige is verantwoordelijk voor contact met Veilig Thuis. Deskundige en teamleider stemmen goed met elkaar af.

Stap 3 Gesprek met leerling/ouders

- De deskundige betrokkene bespreekt de signalen in eerste instantie met de leerling. De mentor of teamleider is hierbij aanwezig.
- Bij bevestiging van de signalen door de leerling worden vervolgens de signalen met de leerling en zijn/haar ouders besproken.
- De mentor of teamleider is hierbij aanwezig.

Gespreksformat
<ul style="list-style-type: none">● Leg de leerling/ouders het doel van het gesprek uit.● Beschrijf de feiten die zijn vastgesteld en de waarnemingen die zijn gedaan.● Nodig de leerling/ouders uit om een reactie hierop te geven.● Kom pas na deze reactie zo nodig met een interpretatie van hetgeen u hebt gezien, gehoord en waargenomen.● Bepaal welke actie nodig is.● De teamleider/mentor legt het gesprek vast in Magister.

Verantwoordelijkheid: de verantwoordelijkheid voor het initiëren van het gesprek en de daaropvolgende actiepunten ligt bij de deskundige. De verantwoordelijkheid voor verslaglegging van het gesprek ligt bij de teamleider of mentor.

Stap 4 Afweging

Weeg de aard en de ernst van het huiselijk geweld of de kindermishandeling en vraag in geval van twijfel altijd (opnieuw) advies aan Veilig Thuis.

- De betrokken deskundige weegt op basis van de signalen, advies en van het gesprek met de leerling/ouders het risico op huiselijk geweld of kindermishandeling en weegt eveneens de aard en de ernst van het huiselijk geweld of de kindermishandeling.
- De deskundige raadpleegt in geval van twijfel altijd (opnieuw) Veilig Thuis.
- De medewerkers van Veilig Thuis bieden ondersteuning bij het wege van het geweld en van de risico's op schade en zij kunnen adviseren over vervolgstappen.
- Het doen van een melding zonder dat de signalen zijn besproken met de leerling is alleen mogelijk als er concrete aanwijzingen zijn dat de veiligheid van leerling of anderen is het geding is of het vermoeden bestaat dat de leerling contact met school zal verbreken na een gesprek.

Stap 5 Beslissen

Beslissing wordt genomen op basis van de voorgeschreven vijf afwegingsvragen op basis van het Afwegingskader in de verbeterde Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling voor het Onderwijs en Leerplicht.

Afwegingskader

1. Vermoeden wegen

Ik heb de stappen 1 t/m 3 van de Meldcode doorlopen en

A: op basis van deze doorlopen stappen is er geen actie nodig: dossier vastleggen en sluiten

B: ik heb een sterk vermoeden van huiselijk geweld en/of kindermishandeling

Het bevoegd gezag van mijn school is op de hoogte (in geval het vermoeden door schoolmedewerker wordt geconstateerd). Ga verder naar afweging 2.

2. Veiligheid

Op basis van de stappen 1 t/m 4 van de Meldcode schatten wij als school (functionarissen en bevoegd gezag)/leerplicht in dat er sprake is van acute en/of structurele onveiligheid:

A: NEE -> ga verder naar afweging 3

B: JA of twijfel -> direct (telefonisch) (anoniem) melding doen bij Veilig Thuis. De afwegingen hierna worden met Veilig Thuis doorlopen.

3. Hulp

Ben ik, of iemand anders in mijn school* of een ketenpartner? /ben ik als leerplichtambtenaar in staat om effectieve hulp te bieden of te organiseren en kan de dreiging voor mogelijk huiselijk geweld of kindermishandeling afgewend worden?

A: NEE -> melden bij Veilig Thuis, die binnen 5 werkdagen een besluit neemt en terugkoppelt naar de melder

B: JA -> ga verder met afweging 4

4. Hulp

Aanvaarden de betrokkenen de hulp zoals in afweging 3 is georganiseerd en zijn zij bereid zich actief in te zetten?

A: NEE -> melden bij Veilig Thuis

B: JA -> hulp in gang zetten, termijn afspreken waarop effect meetbaar of merkbaar moet zijn.

Zo concreet mogelijk maken en documenteren. Spreek af wie welke rol heeft en benoem casamanager. Spreek af welke taken alle betrokkenen en specifiek de casamanager heeft, zodat de verwachtingen voor iedereen helder zijn. Leg vast, voer uit en ga verder met afweging 5.

5. Resultaat

Leidt de hulp binnen de afgesproken termijn tot de afgesproken resultaten ten aanzien van de veiligheid, het welzijn en/of het herstel van de direct betrokkenen?

A: NEE -> melden bij Veilig Thuis

B: JA -> hulp afsluiten met vastgelegde afspraken over het monitoren* van de veiligheid van alle betrokkenen.

Optie 1

Hulp organiseren en effecten volgen indien wij denken, op basis van de afweging in stap 4, dat wij de leerling en zijn gezin redelijkerwijs voldoende tegen het risico op huiselijk geweld of op kindermishandeling kunnen beschermen

1. Benoemen wij de betrokken en verantwoordelijk deskundige als casemanager.
2. Organiseert de casemanager de noodzakelijke hulp of adviseren wij ouders hoe hulp kan worden ingeschakeld (via CJG of huisarts).
3. Volgen wij de effecten van deze hulp; er wordt een contactmoment met een termijn van 1-2 weken afgesproken. Dit kan een afspraak op school zijn, maar ook een telefonisch contact.
4. Zullen wij alsnog een melding doen als er signalen zijn dat het huiselijk geweld of de kindermishandeling niet stopt of opnieuw begint.

Optie 2

A. Melden bij veilig thuis en bespreken met de leerling/ouders

Indien wij van mening zijn dat wij de leerling niet voldoende tegen het risico op huiselijk geweld of op kindermishandeling kunnen beschermen of we twijfelen of we voldoende bescherming hiertegen kunt bieden dan melden wij ons vermoeden bij Veilig Thuis en brengen leerling en ouders daarvan op de hoogte.

Positie van de jeugdige cliënten en zijn ouder(s)

Leerling is jonger dan 12: dan voert de deskundige het gesprek met de ouder(s) van de leerling. Het is niet verplicht om met een zo jonge leerling zelf in gesprek te gaan. De deskundige beoordeelt zelf of dit, gelet op de aard van zijn melding, de relatie met de leerling en de leeftijd van de leerling mogelijk en gewenst is.

Leerling is tussen de 12-16: Bespreek de melding vooraf met de leerling en/of met de ouder.

Leerling is ouder dan 16: Bespreek de melding met de leerling. De melding hoeft niet met ouders besproken te worden.

Gespreksformat leerling/ouders

- Leg uit waarom wij van plan zijn een melding te gaan doen en wat het doel daarvan is.
- Vraag de leerling/ouders uitdrukkelijk om een reactie.
- In geval van bezwaren van de leerling/ouders overleg op welke wijze wij tegemoet kunnen komen aan deze bezwaren.
- Is dat niet mogelijk, weeg de bezwaren dan af tegen de noodzaak om de leerling of zijn gezinslid te beschermen tegen het geweld of de kindermishandeling. Betrek in de afweging de aard en de ernst van het geweld en de noodzaak om de leerling of zijn gezinslid door het doen van een melding daartegen te beschermen.
- Doe een melding indien naar uw oordeel de bescherming van de leerling of zijn gezinslid de doorslag moet geven.

Gespreksformat melding Veilig Thuis

- Sluit bij de melding zoveel mogelijk aan bij feiten en gebeurtenissen en geef duidelijk aan indien de informatie die wij melden (ook) van anderen afkomstig is;
- Overleg bij de melding met Veilig Thuis wat wij na de melding, binnen de grenzen van onze gebruikelijke werkzaamheden, zelf nog kunnen doen om de leerling en zijn gezinsleden tegen het risico op huiselijk geweld of op mishandeling te beschermen.

B. Melden bij veilig thuis zonder bespreken met de leerling/ ouders

Indien wij van mening zijn dat het gaat om situaties waarin er concrete aanwijzingen zijn dat door het voeren van het gesprek de veiligheid van een van de betrokkenen in het geding zou kunnen komen melden wij bij Veilig Thuis zonder dit te bespreken met leerling/ouders. Vervolgstappen worden in overleg met Veilig Thuis gezet.

Verantwoordelijkheid: Verantwoordelijkheid wordt voor een deel overgedragen van school naar Veilig Thuis. Melding wordt gedaan door betrokken deskundige of teamleider. Teamleider is verantwoordelijk voor verslaglegging. Zorgcoördinator/orthopedagoog zijn na overdracht aanspreekpunt voor Veilig thuis en verantwoordelijk voor de begeleiding van de leerling binnen school. Zij betrekken hierbij de mentor en Teamleider. Het bevoegd gezag (bestuur en directie) moet altijd op de hoogte zijn van een melding binnen de Meldcode.

Bijlage

Huiselijk geweld

Onder huiselijk geweld wordt verstaan: lichamelijk, geestelijk of seksueel geweld, of bedreiging daarmee door iemand uit de huiselijke kring. Waarbij onder geweld wordt verstaan: de fysieke, seksuele, psychische of economische aantasting van de persoonlijke integriteit van het slachtoffer.

Daaronder worden ook begrepen ouderenmishandeling, geweld tegen ouders, vrouwelijke genitale verminking, huwelijksdwang en eergerelateerd geweld. Tot de huiselijke kring van het slachtoffer behoren: familieleden, huisgenoten, de echtgenoot of voormalig echtgenoot, of (ex-) partner, mantelzorgers.

Kindermishandeling

Onder kindermishandeling wordt verstaan: elke vorm van een voor een minderjarige bedreigende of gewelddadige interactie van fysieke, psychische of aard, die de ouders of andere personen ten opzichte van wie de minderjarige in een relatie van afhankelijkheid of van onvrijheid staat, actief of passief opdringen, waardoor ernstige schade wordt berokkend, of dreigt te worden berokkend aan de minderjarige in de vorm van fysiek of psychisch letsel. Daaronder is ook begrepen eergerelateerd geweld, huwelijksdwang, vrouwelijke genitale verminking en het als minderjarige getuige zijn van huiselijk geweld tussen ouders en/of andere huisgenoten.

Privacy

Op 25 mei 2018 is de nieuwe privacywetgeving (AVG) van kracht geworden. De AVG is een algemeen kader dat niet inspeelt op specifieke situaties, zoals een vermoeden van kindermishandeling. Daarom geldt als algemene regel dat een specifieke wet voor een bepaalde sector prevaleert boven de algemene norm van de AVG. Dat geldt dus bijvoorbeeld voor de Wetten PO, VO, Leerplichtwet etc. De wet Meldcode gaat dus ook voor de AVG. Het recht om dossier aan te maken en te melden bij Veilig Thuis is dus onverminderd van toepassing.

Acute onveiligheid

Een persoon is in direct fysiek gevaar, diens veiligheid is de komende dagen niet gegarandeerd en hij of zij heeft direct bescherming nodig. Bij het afwegen van signalen van huiselijk geweld en/of kindermishandeling schat een beroepskracht allereerst en voortdurend in of een betrokkene acuut (levens)gevaar loopt. Dit betreft de aanwezigheid van fysiek of seksueel geweld (met of zonder letsel) of, in geval van zorgafhankelijke kinderen of (oudere) volwassenen, de afwezigheid van de meest basale verzorging (waaronder eten, drinken, kleding en onderdak) maar bijvoorbeeld ook om het onnodig toedienen van medicijnen of het verrichten van onnodige zorg.

Voorbeelden

- Door geweld toegebrachte verwonding die medische behandeling behoeft.
- (Ernstig) letsel met een vermoeden dat dit is toegebracht, of een poging daartoe.
- Poging tot verwurging.
- Wapengebruik.
- Geweld tijdens de zwangerschap.
- (Vermoeden van) seksueel misbruik of seksueel geweld of seksuele exploitatie van kinderen jonger dan 18 jaar.
- Acute bedreiging om zichzelf of een naaste (waaronder (ex)-partner, kinderen of familielid) te doden, ernstig letsel toe te brengen of hun vrijheid te benemen (familiedrama, eerwraak, vrouwelijke genitale verminking).

- Onthouden van zorg die acuut de gezondheid bedreigt van -9 maanden tot + 100 jaar, waaronder het onthouden van voedsel.
- Als een ouder/verzorger (medische) klachten/aandoeningen bij een kind verzint/aandikt, (medische) onderzoeksgegevens betreffende bij het kind bestaande klachten en afwijkingen vervalst of in het kader van een onderzoek selectief verstrekt of (medische) klachten en afwijkingen bij het kind daadwerkelijk veroorzaakt.
- Vrijheidsbeperkende maatregel voor pleger loopt af zonder dat er afdoende veiligheidsmaatregelen genomen zijn.
- Acuut onveilige situatie bestaat of zorg dreigt weg te vallen vanwege suïcidepoging, automutilatie, acuut psychiatrisch beeld, intoxicatie door alcohol of drugs.
- Noodgedwongen vlucht van huis door (dreiging van) huiselijk geweld en/of kindermishandeling.
- Een minderjarig kind dat alleen gelaten wordt in huis zonder toezicht en verzorging van een volwassene.
- Minderjarigen die opgesloten worden in huis en onthouden worden van eten en drinken.
- Minderjarigen die met een alleenstaande ouder leven, waarbij deze ouder een acute psychose krijgt.

Structurele onveiligheid

Er is sprake van herhaling of voortduren van onveilige situaties of van geweld. Een voorgeschiedenis van huiselijk geweld of kindermishandeling is de belangrijkste voorspeller voor voortduren van onveiligheid (plegerschap en slachtofferschap) in de toekomst.

Voorbeelden:

- Minderjarigen die opgroeien bij ouders met zodanig ernstige (psychosociale, relationele) problematiek ten gevolge van verstandelijke beperking, middelenverslaving, psychische problematiek dat de fysieke en emotionele veiligheid van het kind bij herhaling en/ of voortdurend wordt bedreigd en de ontwikkelmogelijkheden van deze minderjarigen structureel ingeperkt worden.
- Vergelijkbare situaties met kwetsbare ouderen en een mantelzorger.
- Ernstige verwaarlozing die voor jonge opgroeiende kinderen blijvende schade kan veroorzaken.
- Escalerende vormen van stalking in partnerrelaties.
- Minderjarige die geregeld getuige is van huiselijk geweld tussen ouders.
- Minderjarigen die een hoog schoolverzuim hebben.
- Minderjarigen die geregeld fysiek mishandeld worden.

Disclosure

Als een slachtoffer, kind of volwassene, uit zichzelf een beroepskracht om hulp vraagt bij huiselijk geweld en/of kindermishandeling of zich hierover uit zonder hulp te vragen, betekent dit veelal dat het (minderjarige) slachtoffer een acute crisis ervaart en vreest voor de veiligheid en/of het welzijn van zichzelf of gezinsleden. Het met onvoldoende voorbereiding met de ouders/verzorgers bespreken van de (door het slachtoffer) geuite zorgen kan leiden tot (verergering van) situaties van acute of structurele onveiligheid. Dit geldt uitdrukkelijk ook voor specifieke vormen van huiselijk geweld zoals (ex)partnerstalking, huwelijksdwang, mensenhandel, eengerelateerd geweld en oudermishandeling. Een professionele norm tot melden betekent in dit geval zorgvuldige afstemming over de vervolgcacties tussen de beroepskracht, Veilig Thuis en het slachtoffer. Bij de keuze voor wel/niet melden staat de veiligheid van het slachtoffer altijd voorop.